

ВІДГУК

**офіційного опонента – кандидата наук з фізичного виховання та спорту,
доцента Артем'євої Галини Павлівни на дисертаційну роботу**

Попової Світлани Олександрівни

**за темою «Підвищення ефективності фізичної підготовки кваліфікованих
танцюристів на основі використання сучасних фітнес технологій»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 –
Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт**

Актуальність теми дисертаційної роботи. Процес тренування кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях вимагає поєднання специфічних засобів підготовки. Це безпосередньо пов'язано з її структурою, до складу якої входять: фізична, техніко-тактична, психологічна, артистична та хореографічна підготовка.

Якість підготовленості спортсменів-танцюристів може забезпечити тільки унікальне поєднання методів та засобів, що враховують специфіку даного виду спорту.

Високі фізичні та психоемоційні навантаження протягом півфінальної та фінальної частини змагальних виступів вимагають від спортсменів високого рівня спеціальної підготовленості, яка поряд з широкою варіативністю техніки рухів забезпечує і високий рівень функціональних можливостей організму.

Ряд науковців у сфері танцювального спорту підкреслюють високу значимість спеціальної фізичної підготовленості, як фактору забезпечення високого рівня змагальної діяльності. У цих роботах приділяється увага рішенням питань структури та рівня функціонального забезпечення спеціальної працездатності та пошук відповідних засобів до забезпечення функціональної спрямованості і фізіологічного напруження тренувальних та змагальних навантажень.

У спеціальній літературі з танцювального спорту також представлені сучасні варіанти фізичної підготовки з додаванням вправ різних видів спорту та засобів традиційних і сучасних фітнес технологій кросового та тренажерного тренування.

Однак представлені на сьогоднішній день програми не повною мірою забезпечують необхідний арсенал засобів для спеціальної фізичної підготовки

кваліфікованих спортсменів з урахуванням специфічних вимог функціональної і спеціальної підготовленості.

Залишаються невизначеними засоби, які впливають на реактивні властивості нервової і кардіореспіраторної системи, опорно-рухового апарату, спеціалізовані вміння і навички кваліфікованих спортсменів у танцювальному спорті.

Однак, попередні роботи стали підґрунтям для відокремлення питань щодо створення функціональної спрямованості фізичної підготовки у танцювальному спорті з додаванням сучасних фітнес технологій, що мають у своєму арсеналі широке коло засобів для вдосконалення спеціальної фізичної підготовленості кваліфікованих спортсменів-танцюристів.

Сучасні фітнес технології представлені різноспрямованими програмами, що дозволяють використовувати окремі засоби або комплектувати їх у певні програми для формування структури функціонального забезпечення спеціальної працездатності при одночасному вирішенні завдань фізичної підготовки з урахуванням технічних, артистичних і інших видів підготовленості танцюристів. Застосування таких технологій в спорті підсилює ефекти традиційної системи впливів, збільшує психоемоційну насиченість тренувального процесу.

Визначення режимів виконання певних комплексів при варіюванні темпу, ритму, координаційної складності вправ, збільшення або зменшення силового компоненту дає можливість більш точно вирішувати функціональну спрямованість навантаження.

Визначаючи актуальність дисертаційної роботи Попової Світлани Олександрівни треба підкреслити недостатню кількість у танцювальному спорті наукового та методичного обґрунтування програмного використання модулів фітнес технологій, що вирішують питання забезпечення спеціальної працездатності з урахуванням фізіологічного напруження змагальних навантажень кваліфікованих спортсменів у танцювальному спорті.

Зв'язок роботи з науковими темами, планами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 рр., згідно з темою кафедри хореографії і танцювальних видів спорту 2.22 «Удосконалення тренувального процесу кваліфікованих спортсменів в спортивних танцях на сучасному етапі розвитку виду спорту» (номер державної реєстрації 0116U001611) та Плану науково-дослідної роботи Національного університету

фізичного виховання і спорту України на 2021-2025 рр., згідно з темою кафедри хореографії і танцювальних видів спорту 2.11 «Управління тренувальними і змагальними навантаженнями кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях» (номер державної реєстрації 0121U108969).

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає у тому що вперше:

- обґрунтовано теоретико-методичні засади використання сучасних фітнес технологій з метою вдосконалення спеціальної фізичної підготовленості танцюристів. Вони ґрунтуються на визначенні функціональної спрямованості провідних компонентів функціонального забезпечення спеціальної працездатності, систематизації спеціалізованих тренувальних засобів з урахуванням фізіологічного напруження навантаження, темпо-ритмової структури і психо-емоційної насиченості змагальної діяльності;

- засоби фітнес технологій систематизовані і впроваджені на основі визначення функціональної спрямованості змагальної діяльності спортсменів-танцюристів. Підібрані засоби, спрямовані на розвиток нейродинамічних функцій, реакції кардіореспіраторної системи і опорно-рухового апарату;

- розроблено програму тренувальних засобів на основі засобів фітнес технологій різної спрямованості і оригінального змісту, що сприяють підвищенню ефективності фізичної підготовки і рівня спеціальної підготовленості спортсменів-танцюристів з урахуванням високоспецифічних вимог функціонального забезпечення змагальної діяльності спортсменів-танцюристів в стандартній (європейській) програмі;

- обґрунтовано можливості комплексного і диференційованого застосування спеціалізованих модулів відповідно цільовим настановам тренувального процесу впродовж річного циклу підготовки.

Підтверджувальними є дані:

- про специфіку функціонального забезпечення спеціальної працездатності і рівень фізіологічного напруження змагальних навантажень, які забезпечують високий рівень демонстрації артистичної і хореографічної майстерності в варіативних умовах змагальної діяльності, високого темпу і розвинення втоми;

- про традиційні і сучасні фітнес технології, використані в якості вагомого чинника підвищення функціональних можливостей спортсменів з урахуванням

специфічності функціонального забезпечення змагальної діяльності в спортивному танці;

– про психоемоціональну насиченість режимів тренувальних навантажень, що є вагомим чинником стимуляції функціональних можливостей і спеціальної працездатності спортсменів в техніко-естетичних видах спорту.

Набули подальшого розвитку дані про функціональну спрямованість засобів фізичної підготовки на основі розвитку нейродинамічних функцій, кардіореспіраторної системи і опорно-рухового апарату спортсменів-танцюристів.

Доповнені дані:

– про побудову тренувального процесу спортсменів-танцюристів з урахуванням періодизації традиційних і сучасних засобів фітнес технологій;

– про загальні і специфічні засоби і методи фізичної підготовки в видах спорту, які поєднують спорт і мистецтво.

Практична значущість Вперше впроваджені в практику підготовки спортсменів-танцюристів нормативні параметри функціональної підготовленості, які формують спеціалізовану спрямованість управління тренувальними і змагальними навантаженнями, спрямованими на розвиток стійкості функціонального забезпечення спеціальної працездатності.

Представлені в роботі матеріал і висновки впроваджені у навчальний процес студентів кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту; у тренувальний процес клубу спортивного танцю Національного університету фізичного виховання і спорту України «Супаданс»; у тренувальний процес Всеукраїнської ради спортивних танців, у тренувальний процес збірної команди Києва зі спортивних танців.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Тема роботи є досить актуальною проблемою у питаннях забезпечення тренувального процесу кваліфікованих спортсменів у танцювальному спорті. Актуальність роботи обумовлена недостатньою розробленістю теоретико-методичних аспектів побудови процесу фізичної підготовки кваліфікованих танцюристів та об'єктивними потребами практиків здійснювати цей процес.

Глибоке розуміння важливості вирішення поставленої проблеми дозволили автору визначити тему, сформулювати мету роботи та визначити

завдання. Об'єкт та предмет дослідження у повній мірі узгоджені з вибором тематики дисертаційного дослідження і поставленою метою.

Аналіз дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що представлена робота має логічну структуру, якісне формулювання науково-методологічного компоненту, зрозуміле викладення матеріалу та узгодженість її складових.

В процесі виконання роботи Світлана Олександрівна переконливо обґрунтувала теоретико-методичний процес використання засобів фітнес технологій у спеціальній фізичній підготовці кваліфікованих танцюристів відповідно вимог функціональної спрямованості змагальної діяльності танцювального спорту.

Увесь обсяг здійснених досліджень та їх аналіз дозволили сформулювати логічні та обґрунтовані висновки, а практичні рекомендації дозволяють визначити вимоги до режимів тренувальних навантажень впроваджених на основі засобів і вправ сучасних фітнес технологій, які формують спеціалізовану спрямованість управління тренувальними і змагальними навантаженнями, спрямованими на розвиток стійкості функціонального забезпечення спеціальної працездатності.

Зроблені висновки відповідають поставленим завданням та відображають сутність проведених досліджень.

Достовірність отриманих результатів. Проведені дослідження та отримані результати не викликають сумнівів в правильності вибору засобів для вирішення поставлених завдань, так як використані методи отримання результатів, їх обробка та їх точність дозволяє досягти тієї складності вирішення поставленого завдання, яку досягла авторка роботи. Світланою Олександрівною використані наступні методи:

- теоретичні методи дослідження: узагальнення даних науково-методичної літератури та джерел Інтернету, теоретичний аналіз на основі застосування принципи системного підходу, аналіз, синтез, систематизація, опитування і бесіда;

- моніторинг змагальної діяльності у престижних міжнародних турнірах кваліфікованих і висококваліфікованих спортсменів-танцюристів у стандартній (європейській) програмі;

- у експериментальній частині педагогічного експерименту використовувались: експертний моніторинг змагальної діяльності під час симуляції експериментальної структури «півфінал – фінал» стандартної

(європейської) програми, фізіологічні методи дослідження в стандартних умовах тестування функціональних можливостей спортсменів-танцюристів, фізіологічні методи дослідження змагальної діяльності під час модуляції експериментальної структури «півфінал – фінал» стандартної (європейської) програми;

- методи математичної статистики.

У дисертації простежується логічна організація здійснення дослідження, яка сформована у чотири етапи.

Характеристика основних положень роботи. Дисертаційна робота викладена на 206 сторінках тексту комп'ютерного набору державною мовою. Вона складається з анотації, переліку умовних позначень, скорочень, вступу, шести розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та 6 додатків. Робота ілюстрована 9 таблицями й 8 рисунками. Для написання дисертаційної роботи автором проаналізовано 163 джерела наукової та спеціалізованої літератури, з них 114 – іноземних.

Аналіз дисертаційної роботи вказує, що у вступі дисертантка чітко сформулювала мету роботи, об'єкт і предмет дослідження. Поставлені завдання та обрані методи для їх вирішення є адекватними.

Огляд науково-методичної літератури з обраної проблеми досліджень зроблений достатньо повний і змістовний.

У розділі 1 «Вдосконалення фізичної підготовки кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях шляхом поєднання класичних підходів та інноваційних технологій» авторка розкриває аспекти фізичної підготовки танцюристів, структуру та сучасні підходи до її здійснення у танцювальному спорті. Також дисертантка теоретично обґрунтовує зміст, різну спрямованість впливу засобів фітнес технологій на організм спортсменів та доцільність їх використання у танцювальному спорті.

У розділі 2 «Методи та організація дослідження» наводиться опис методів здійснення дослідження. Для вирішення поставлених завдань Світлана Олександрівна використовує сучасні та різноманітні методи дослідження, які забезпечують повну математичну обробку отриманих результатів та здійснення статистичного аналізу. Все це вказує на високий рівень теоретичної підготовки дисертантки.

У розділі 3 «Теоретичні і емпіричні аспекти застосування фітнес технологій в танцювальному спорті» визначені передумови формування функціональної спрямованості фітнес технологій в системі фізичної підготовки

спортсменів-танцюристів. Також обґрунтовується підбор адекватних засобів сучасних фітнес технологій, їх зміст, психоемоціональну насиченість і темпоритмову структуру та їх застосування в системі фізичної підготовки в якості одного із головних чинників фізичної підготовки спортсменів-танцюристів. Шляхом стандартизованого опитування визначені емпіричні аспекти застосування фітнес технологій у практиці танцювального спорту.

У розділі 4 «Системна організація фізичної підготовки на основі впровадження засобів фітнес технологій» представлено два напрями системної організації вдосконалення фізичної і спеціальної підготовки: перший напрям реалізовано на дослідницькому, науково-теоретичному рівні, що включає побудову алгоритму дій, другий на практичному рівні, який передбачає обґрунтування шляхів впровадження результатів тестування, наукових і емпіричних знань фітнес технологій у тренувальний процес спортсменів-танцюристів.

У розділі 5 «Вплив фітнес технологій на стійкість і сталий розвиток спеціальної працездатності спортсменів-танцюристів» представлено впровадження програми вдосконалення фізичної підготовки із застосуванням сучасних фітнес технологій та визначений її вплив на функціональне забезпечення спеціальної працездатності і ефективності змагальної діяльності.

У розділі 6 «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» представлено підсумок виконаної роботи з поділом отриманих результатів на три рівні класифікації їх новизни: доповнювальні, підтверджувальні та абсолютно нові.

У цілому цей розділ представлений як реферативне підведення підсумків дисертаційної роботи та виконаний відповідно до вимог до його написання.

Обґрунтовані висновки, зроблені по виконаній роботі, відповідають поставленим завданням. Також у роботі надані практичні рекомендації та список літератури, який має достатню кількість джерел іноземною мовою, що вказує на широкий огляд досліджуваної проблеми.

У додатках надаються відомості про апробацію дисертаційного дослідження та акти впровадження отриманих результатів у організації сфери танцювального спорту та навчальний процес кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного Університету фізичного виховання і спорту України.

Повнота викладення матеріалів у роботах, які опубліковані автором.

Матеріали дисертаційної роботи висвітлені в 8 наукових публікаціях: 2 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України; 1 стаття у періодичному науковому виданні Чорногорії, проіндексованому в базі даних Scopus (Q3); 4 публікації апробаційного характеру; 1 публікація додатково відображає наукові результати дисертації. Кількість публікацій відповідає чинним вимогам, відповідає проблематиці дисертаційної роботи та повною мірою відображає основні наукові положення дисертації.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Дисертація Попової Світлани Олександрівни являє собою самостійну завершену роботу, що має наукову, практичну цінність в області теорії і методики фізичного виховання і спорту. Сформульовані дисертанткою особисто теоретичні положення і висновки ґрунтуються на практичному досвіді. Для підкріплення ідей автора у роботі використовуються ідеї та положення інших авторів, які повною мірою представлені відповідними посиланнями.

Дискусійні питання і зауваження. В процесі аналізу дисертаційної роботи Попової Світлани Олександрівни принципів зауважень щодо оформлення і змісту, а також щодо отриманих результатів не має. В процесі аналізу виявлені наступні зауваження:

1. Перший розділ дисертаційної роботи має назву «Вдосконалення фізичної підготовки кваліфікованих спортсменів у спортивних танцях шляхом поєднання класичних підходів та інноваційних технологій» і дисертаційна робота присвячена вдосконаленню процесу фізичної підготовки кваліфікованих танцюристів. Однак жоден пункт першого розділу не має у своїй назві слова «кваліфікованих», хоча інформація представлена у пунктах стосується саме підготовки кваліфікованих спортсменів. Як побажання хотілося б звернути Вашу увагу на більш точне формулювання назви пунктів.

2. У першому розділі зроблений огляд науково-методичної літератури з обраної проблеми дослідження аналізує процес фізичної підготовки кваліфікованих танцюристів та арсенал засобів фітнес технологій, які можна включати до спеціальної фізичної підготовки. Однак, як і в роботах попередніх авторів, так і в роботі Світлани Олександрівни залишається без уваги відповідність фізичного розвитку та адекватної йому фізичної підготовленості досліджуваних танцюристів і тих вимог, які пропонуються правилами проведення змагань. На жаль, ця проблема залишається абсолютно не розглянутою і непоміченою з боку молодих дослідників.

3. У другому розділі при описі кваліфікації респондентів, що прийняли участь у стандартизованому опитування зазначено «...п'ять провідних менеджерів федерації, п'ять суддів міжнародної категорії, п'ять тренерів провідних пар України - переможців престижних міжнародних змагань, чотири (дві пари) провідних спортсменів-танцюристів, які беруть участь у стандартній (європейській) програмі. Отже всього 19 осіб. А у тексті другого розділу написано, що їх було 20. Проінформуйте, будь ласка кваліфікацію ще одного респондента.

4. Чи враховувалась думка респондентів відносно використання певних засобів фітнес технологій при формуванні програми фізичної підготовки спеціалізованого впливу з додаванням фітнес технологій?

5. На мою думку третій розділ дисертаційної роботи дещо перевантажений питанням анкет, які можна було б винести у додатки, однак дисертантка може мати свою думку з цього питання.

Зазначені недоліки носять дискусійний характер і не знижують значимість наукової та практичної цінності, які отримала авторка дисертації.

Висновок про відповідність дисертації встановленим чинним вимогам. В цілому дисертаційна робота Попової Світлани Олександрівни на тему «Підвищення ефективності фізичної підготовки кваліфікованих танцюристів на основі використання сучасних фітнес технологій», що подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт являє собою завершену наукову працю, що має наукову та практичну цінність в області теорії і методики фізичного виховання і спорту. В дисертації відсутні порушення академічної доброчесності. Структура та зміст дистанційної роботи повною мірою розкриває тему наукового дослідження та відповідає спеціальності.

Оформлення дисертації відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) та наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України № 759 від 31.05.2019 р.), а її авторка – Попова Світлана Олександрівна заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 «Освіта/ Педагогіка» за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт».

Офіційний опонент:

кандидат наук з фізичного виховання
та спорту, професор кафедри здоров'я, фітнесу
та рекреації Харківської державної академії
фізичної культури

Галина АРТЕМ'ЄВА

Підпис Артем'євої Г. П. засвідчую:

Проректор з науково-педагогічної роботи
Харківської державної академії
фізичної культури
доктор наук з фізичного виховання та спорту,
професор

Олег ОЛЬХОВИЙ